

RAAP-NOTITIE 979

Plangebied Herenweg 102

Gemeente Noordwijk

Een archeologisch vooronderzoek

Colofon

Opdrachtgever: ir. Hans van Egmond Architecten

Titel: Plangebied Herenweg 102, gemeente Noordwijk; een archeologisch vooronderzoek

Status: eindversie

Datum: januari 2005

Auteur: drs. K. Leijnse

Bestandsnaam: L:\QXPress\Notities\2004\NHER\N0979-NHER.doc

Projectcode: NHER

Projectleider: drs. K. Leijnse

Projectmedewerker: drs. C.R.C. Schamp

ARCHIS-waarnemingsnummer: niet van toepassing

Autorisatie: drs. B. Jansen

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2005

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

Algemeen

- *opdrachtgever*: ir. Hans van Egmond Architecten
- *aanleiding onderzoek*: verzoek vrijstellingsprocedure ex artikel 19, lid 1 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening
- *datum uitvoering veldwerk*: 12-01-05
- *lokale omstandigheden die van invloed zijn geweest op het onderzoek*: -

Locatiegegevens

- *plangebied*: Herenweg 102
- *toponiem*: -
- *kadastrale gegevens*: Noordwijk sectie H, 1910
- *plaats*: Noordwijk-Binnen
- *gemeente*: Noordwijk
- *provincie*: Zuid-Holland
- *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 30F
- *plangebied in gebruik als*: bebouwing, parkeerplaats en tuin
- *oppervlakte plangebied*: ca. 1,5 ha
- *centrumcoördinaten (X/Y)*: 90.300/470.894

Doelstelling

Doel van het onderzoek was het vaststellen of in het plangebied (binnen 3,0 m -Mv) archeologische resten voorkomen of verwacht kunnen worden, die schade kunnen ondervinden van de voorgenomen bodemingrepen.

Onderzoeksvragen

1. Welke archeologische resten naar aard en datering kunnen in het plangebied verwacht worden (specifieke archeologische verwachting)?
2. Wat is de mate van verstoring van de bodemopbouw in het plangebied en wat zegt dit over de kans op het aantreffen van intacte archeologische resten?
3. Zijn er aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten?
4. Wat is globaal de waarde van eventueel aanwezige archeologische resten (aard, fysieke kwaliteit, datering, diepteligging en omvang) en wat zegt dit over hun behoudenswaardigheid?
5. In welke mate worden eventueel aanwezige archeologische resten bedreigd door de realisatie van de geplande bodemingrepen?

Het archeologisch onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het archeologisch vooronderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA; Voorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001). Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

2 Bureauonderzoek

Archeologische gegevens

- *archeologische verwachting*: volgens de IKAW (ROB, 2001) geldt voor het plangebied een middelhoge tot hoge trefkans voor archeologische waarden. Op de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland, regio Duin- en Bollenstreek (Koenders, 2002) valt het plangebied binnen een zone met een zeer grote kans op het aantreffen van archeologische sporen. Deze verwachting hangt samen met de ligging van het plangebied op een strandwal waarop bewoning vanaf het Neolithicum verwacht wordt.
- *ARCHIS-waarnemingen* (*nationaal Archeologisch Informatie Systeem*)
 - in plangebied: geen meldingen bekend
 - in de directe nabijheid (< 300 m): uit de omgeving van het plangebied zijn geen vondsten bekend.
- *bekende archeologische gegevens uit andere bronnen*: -

Historische gegevens

- *historische kaarten*: volgens de Grote Historische Atlas van Nederland (1839-1859; Wolters-Noordhoff, 1990) is het plangebied in deze periode nog onbebouwd. Ook op de kadastrale minuut van 1818 is in het plangebied geen bebouwing aanwezig (www.dewoonomgeving.nl)
- *andere bronnen*: -
- *historisch gebruik*: akkerland

Bodemkundige en/of geologische gegevens

- *bodem volgens bodemkaart*: kalkhoudende enkeerdgronden, matig fijn zand (Stiboka, 1982: code EZ50A, grondwatertrap II).
- *geologie*: Oude Duin- en Strandzanden
- *geomorfologie volgens geomorfologische kaart*: vlakte ontstaan door afgraving en/of egalisatie van duinen/strandwal (RGD, 1994).

Specifieke archeologische verwachting

Op grond van de inventarisatie van archeologische en historische gegevens gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied een middelmatige tot hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf het Neolithicum tot en met de Nieuwe tijd. Gezien de geo(morfo)logische situatie kunnen de archeologische resten zowel vlak onder het maaiveld voorkomen als op dieper gelegen, overstoven vegetatieniveaus.

Op basis van de gegevens van de geomorfologische kaart lijkt de kans echter aanwezig dat het archeologisch bodemarchief (inmiddels) door (recente) egalisatie (deels) is aangetast (definitief is vernietigd). Indien dit het geval is, dient de verwachtingswaarde naar beneden te worden bijgesteld.

Voorgenomen bodemingrepen

De planontwikkeling voorziet in de sloop van de huidige bedrijfsruimte en de bouw van een nieuwe bedrijfsruimte op dezelfde locatie. Aan de zuidzijde van de bedrijfsruimte zal een kantoor gebouwd worden. Hierbij zal een bodemverstoring met een oppervlakte van ca. 1,5 ha en een maximale diepte van 3,0 m -Mv optreden.

3 Veldonderzoek

Booronderzoek: methode

- *positie boringen*: de boringen zijn waar mogelijke gezet in een 20x25 grid. Door de aanwezigheid van bebouwing en verharding valt een aantal boringen buiten dit grid en kon een deel niet onderzocht worden (figuur 1)
- *gebruikt boormateriaal*: Edelman diam. 7 cm en guts diam. 3 cm
- *totaal aantal boringen*: 13
- *minimaal geboorde diepte*: 2,5 m
- *maximaal geboorde diepte*: 3,0 m
- *boorbeschrijvingen*: conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989).
- *X-/Y-coördinaten boringen gemeten met*: meetlint
- *Z-coördinaten boringen*: -

Deze methode is geschikt voor het opsporen van vondstrijke nederzettingen. Deze methode is niet gericht op het opsporen van vondstarme nederzettingen en zeer lokale archeologische sporen zoals graven en verkavelingsgreppels.

Booronderzoek: resultaten

De bodem bestaat vanaf maaiveld uit een pakket bruingrijs tot donkerbruin-grijs, zwak tot matig siltig, kalkloos zand. In deze laag is puin waargenomen. In het noordelijk deel van het plangebied bevinden zich in deze laag ook kleibrokjes. De dikte van dit verstoorde pakket varieert van 0,6 tot 1,2 m. Onder het verstoorde pakket is zwak siltig, grijs tot grijsbruin, kalkloos zand aanwezig. In het noorden van het plangebied gaat dit zand op een diepte variërend van 1,0 tot 2,4 m -Mv over in zeer humeuze klei of kleilig veen (boringen 4, 5, 6, 7 en 8). De dikte van dit pakket is ongeveer 0,5 m. Hieronder bevindt zich weer siltarm, kalkloos zand. In het zuiden van het plangebied is tot 3,0 m -Mv kalkloos zand waargenomen. De klei- en veenlagen zijn hier niet aanwezig.

Het plangebied bevindt zich op de overgang van de strandwal naar de strandvlakte. De vlakte is opgevuld met veen- en kleilagen die uitwigen tegen de flank van de strandwal.

In de boringen zijn afgezien van puinresten in de verstoorde bovengrond geen archeologische indicatoren aangetroffen.

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied Herenweg 102 in Noordwijk, indien sprake is van een intact bodemprofiel, een middelmatige tot hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf het Neolithicum t/m de Nieuwe tijd. Tijdens het inventariserend archeologisch onderzoek is gebleken dat het plangebied zich op de overgang van de strandwal naar de strandvlakte bevindt. De bodem is in vrijwel het gehele plangebied tot circa 1,0 m -Mv verstoord. Op dieper niveau zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van overstoven vegetatieniveaus. Afgezien van puinresten in de verstoorde bovengrond zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

Hoewel een deel van het plangebied door oppervlakteverharding niet onderzocht kon worden, wordt gezien de mate van verstoring en de ligging van dit niet onderzochte gebied in de strandvlakte, het booronderzoek afdoende geacht om voor het gehele plangebied te concluderen dat geen behoudenswaardige archeologische resten aanwezig.

Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen. De voorgenomen bodemingrepen kunnen, voor zover het de archeologische waarden betreft, zonder beperkingen worden uitgevoerd.

- *contactpersoon overheid*: de provinciaal archeoloog, drs. R.H.P. Proos (070-4418445).
- *contactpersoon RAAP*: drs. K. Leijnse.

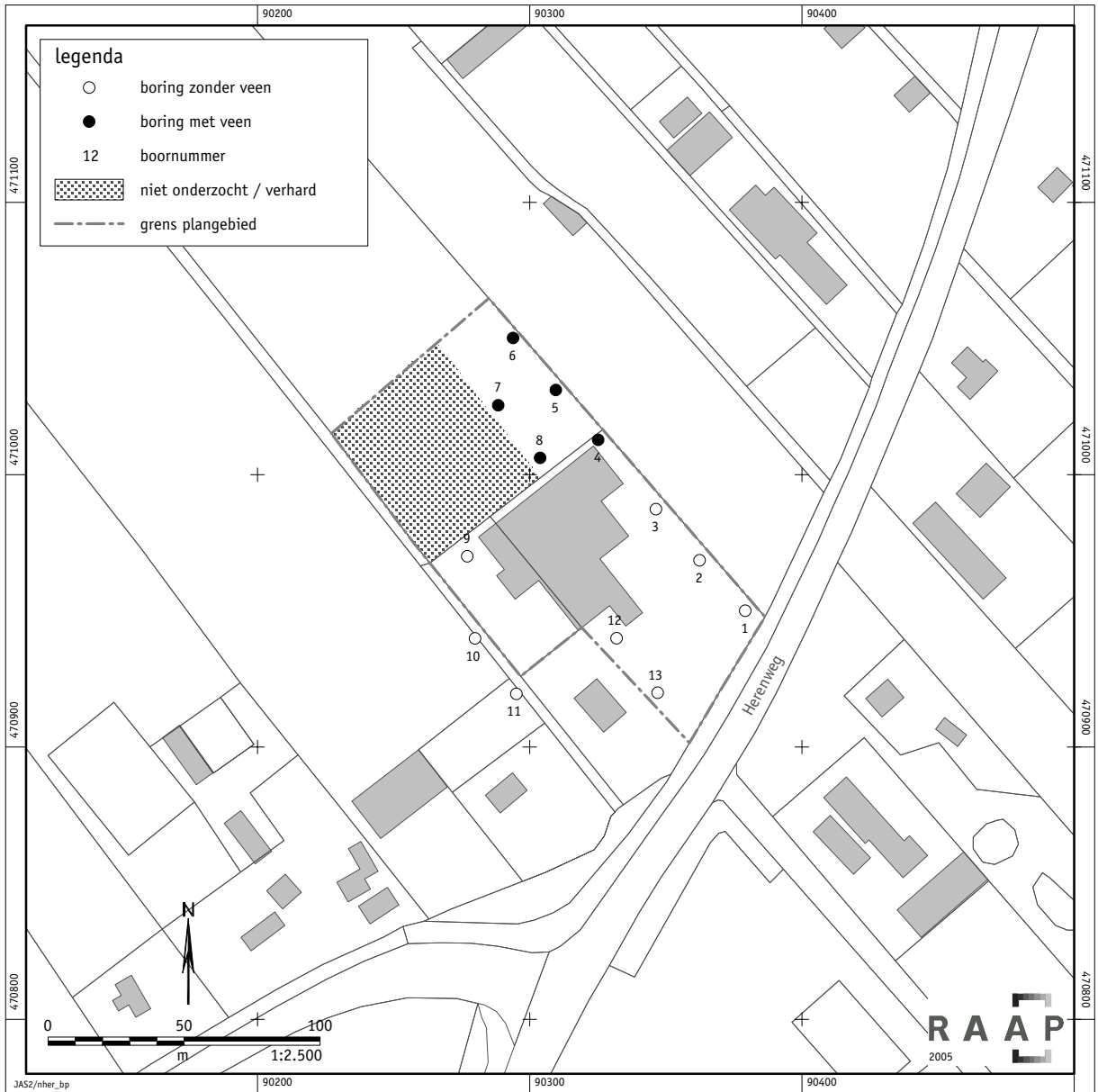
Literatuur

- Brinkkemper, O., e.a. (redactie)**, 1998. *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Koenders, M. (red.)**, 2002. *Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland; regio Duin- en Bollenstreek*. Provincie Zuid-Holland, Den Haag.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- RGD**, 1994. *Geomorfologische Kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 30 's-Gravenhage*. Rijks Geologische Dienst, Haarlem.
- ROB**, 2001. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) 2e generatie. Globale Archeologische Kaart van het continentale Plat. Archeologische Monumentenkaart*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort (cd-rom).
- Stiboka**, 1982. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartbladen 30 West 's-Gravenhage en 30 Oost 's-Gravenhage*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie**, 2001. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Eindrapport van de Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Den Haag.
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties**, 1990. *Grote Historische Atlas van Nederland, schaal 1:50.000; Deel 1: West-Nederland 1839-1859*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. Resultaten booronderzoek.